

اصول علم اقتصاد (۱)

(اقتصاد خود)

مؤلفین:

محمد قجر

سودابه جمال اف

سرشناسه : قجر ، محمد ، ۱۳۵۱
 عنوان و نام پدیدآور : اصول علم اقتصاد (۱)؛ (اقتصاد خرد) / مولفین محمد قجر ، سودابه جمال اف
 مشخصات نشر : تهران : هوشمند تدبیر ، ۱۳۹۱ .
 مشخصات ظاهری : ۲۵۶ ص: مصور ، جدول ، نمودار .
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۴۵۸-۴-۷ : ریال ۱۰۰۰۰۰
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : چاپ قبلی : فرهنگ نوین ۱۳۸۹
 یادداشت : واژه نامه
 یادداشت : کتابنامه : ص ۲۵۵
 عنوان دیگر : اقتصاد خرد
 موضوع : اقتصاد خرد - راهنمای آموزشی (عالی)
 موضوع : اقتصاد خرد - آزمونها و تمرینها (عالی)
 شناسه افزوده : جمال اف ، سودابه ، ۱۳۴۹-
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ ۲۶ ق ۲ / ۱۸۰ / HB
 رده بندی دیوی : ۳۳۸/۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۰۴۸۲۶۲

نام کتاب	اصول علم اقتصاد (۱) (اقتصاد خرد)
مولفین	محمد قجر - سودابه جمال اف
ناشر	هوشمند تدبیر
مدیر اجرایی	عمار یعقوبی-هادی کجانی جستانی
ویراستار علمی	فهیمة حسینی - محمد رضا بختیاری
گرافیک و صفحه آرای	سعید تقیان پور - گشتاسب آتش بند
چاپ	چاپ چهارم فرهنگ نوین - اول هوشمند تدبیر
تیراژ	۲۰۰۰ جلد
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۳۴۵۸-۴-۷
قیمت	۱۰۰۰۰ ریال

hdb
 انتشارات هوشمند تدبیر

Hooshmand.tadbir@yahoo.com

نشانی مرکز پخش : تهران بلوار آفریقا - بلوار صبا - پلاک ۴۲ واحد ۳۳

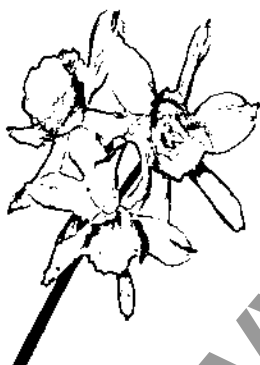
تلفکس ۰۹۱۹-۷۹۵۱۹۰۵ - ۲۲۶۵۶۷۱۰-۱۲

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به ناشر می باشد .

بسم رب الشهداء وصدیقین

هدیه به پیشگاه آن مردان مرد و سرداران شجاع بی‌شهی غیرت و پرواز کنان عالم ملکوت. باشد. تا با این گونه یادها یادشان در دلمان مستدام و جاوید بماناد. و همواره راه پرفروغ و چراغ روشن راهشان رهنمودمان شود. یاد همه‌شان گرامی و روح پرفتوحشان با شهداء صدراسلام و کربلای ابا عبدالله محشور شود:

طالب این کتاب تقدیم این عزیزان:

هادی شاه حسینی محل شهادت شوش (رقاییه) عملیات فتح المبین نام پدر: رجب علی تاریخ تولد: ۱۳۴۴/۲/۲۹ تاریخ شهادت: ۱۳۶۱/۱/۱	محمود خاکسار فرزند: رضا محل شهادت: سردشت متولد: ۱۳۴۲/۲/۳۰ تاریخ شهادت: ۱۳۶۲/۲/۳۰	
فضل اله قویدل فرزند: اسماعیل تاریخ تولد: ۱۳۴۶ زمان شهادت: ۱۳۶۵/۱/۲ محل شهادت: فکه	نقی رحمتی نام پدر: صادق تاریخ تولد: ۱۳۴۴ زمان شهادت: ۱۳۶۵/۱/۱۹ محل شهادت: اندیشک فکه	ناصر محمودی نام پدر: علی اویس تاریخ تولد: ۱۳۴۳ تاریخ شهادت: ۱۳۶۵/۱/۴
جواد قاسمی نام پدر: اباصلت تاریخ تولد: ۱۳۴۷ زمان شهادت: ۱۳۶۶/۱۲/۲۸	ولی محسنی فرزند: حسین تاریخ تولد: ۱۳۴۶ تاریخ شهادت: ۱۳۶۷/۴/۴	سید حسین غضنفری پور فرزند: سید علی ولادت: ۱۳۴۶/۱۲/۱۲ تاریخ شهادت: ۱۳۶۷/۶/۲۲ محل شهادت: هفت تپه

« فصل اول، مقدمه‌ای بر علم اقتصاد »	
مقدمه‌ای بر علم اقتصاد	۱۶
سابقه‌ی علم اقتصاد	۱۶
چرا علم اقتصاد را می‌آموزیم	۱۷
بازارهای کارآمد	۲۰
اقتصاد خرد و اقتصاد کلان	۲۰
اقتصاد خرد	۲۰
اقتصاد کلان	۲۰
تفاوت اقتصاد خرد و کلان	۲۰
نظریه‌ها و مدل‌ها	۲۱
تقسیم‌بندی اقتصاد از زاویه‌ی دیگر	۲۲
منحنی امکانات تولید یا منحنی تبدیل	۲۲
تعریف منحنی امکانات تولید	۲۳
سیستم‌های اقتصادی	۲۶
تعریف سیستم اقتصادی	۲۶
دلایل لزوم مداخله دولت در اقتصاد	۲۷
گردش فعالیت‌های اقتصادی	۲۸
مفاهیم اقتصادی	۳۰
نکات کلیدی	۳۱
« فصل دوم - تقاضا، عرضه و تعادل در بازار »	
تقاضا	۳۶
عرضه	۴۳
مثال	۴۸
تعادل	۴۹
تعریف بازار	۴۹
تعادل در بازار و یافتن قیمت و مقدار تعادل	۵۱
چند ویژگی و کاربرد مکانیسم قیمت	۵۵
تمرین‌های فصل دوم	۵۸
نکات کلیدی	۶۸

فصل سوم: کشش

۷۰	مقدمه‌ای در مورد بحث کشش
۷۰	تعریف کشش
۷۱	کشش قیمتی تقاضا
۷۴	کشش کمائی
۷۶	کشش نقطه‌ای
۷۸	عوامل مؤثر در کشش قیمتی تقاضا
۷۹	ارتباط بین کشش قیمتی تقاضا و درآمد کل
۸۱	ارتباط بین درآمد کل، درآمد نهایی، کشش قیمتی تقاضا و قیمت کالا
۸۳	کشش قیمتی عرضه
۸۵	حالات مختلف کشش قیمتی عرضه
۸۷	ارتباط بین کشش قیمتی عرضه یا تقاضا و شیب منحنی عرضه یا تقاضا
۸۸	عوامل مؤثر در کشش قیمتی عرضه
۸۸	کشش متقاطع تقاضا (ارتباطی یا ضدردی)
۸۹	تعریف کالای جانشین
۸۹	تعریف کالای مکمل
۹۰	تعریف کالای مستقل
۹۲	کشش درآمدی تقاضا
۹۳	کالای گیفن
۹۴	منحنی انگل
۹۴	تشخیص نوع کالا از روی نمودار انگل
۹۷	تمرینات فصل سوم
۱۱۵	نکات کلیدی

فصل چهارم: تئوری رفتار مصرف کننده و مطلوبیت

۱۱۸	بررسی رفتار مصرف کننده براساس مطلوبیت
۱۱۸	نظریه رفتار مصرف کننده
۱۱۹	رفتار عقلایی (منطقی)
۱۱۹	مطلوبیت کل
۱۲۰	مطلوبیت نهایی
۱۲۱	رابطه بین مطلوبیت کل و مطلوبیت نهایی
۱۲۲	تخصیص درآمد برای حداکثر کردن مطلوبیت
۱۲۴	نزولی بودن مطلوبیت نهایی و شیب منحنی تقاضا
۱۲۴	منحنی‌های بی تفاوتی
۱۲۵	تعریف منحنی بی تفاوتی

۱۲۶	خصوصیات منحنی بی تفاوتی
۱۲۹	نرخ نهایی جانشینی
۱۲۹	مثال
۱۳۱	خط بودجه
۱۳۲	نقاط پیرامون خط بودجه
۱۳۶	تعادل مصرف کننده با استفاده از خط بودجه و منحنی بی تفاوتی
۱۳۷	استخراج منحنی تقاضا با استفاده از منحنی های بی تفاوتی و خط بودجه
۱۳۷	استخراج منحنی درآمد - مصرف
۱۳۹	استخراج منحنی قیمت - مصرف
۱۴۱	استخراج منحنی تقاضا از منحنی P.C.C
۱۴۲	اثر جانشینی و اثر درآمدی
۱۴۳	تمرین های فصل چهارم
۱۶۷	نکات کلیدی

« فصل پنجم: تولید

۱۷۰	تئوری رفتار تولید کننده
۱۷۰	تعریف تولید
۱۷۰	نظریه تولید
۱۷۰	تولید با یک عامل متغیر
۱۷۰	تابع تولید
۱۷۰	تکنیک تولید
۱۷۱	دوره های اقتصادی تولید
۱۷۲	تعریف تابع تولید
۱۷۳	تولید کل
۱۷۳	تولید متوسط
۱۷۳	تولید نهایی
۱۷۶	بررسی سه مرحله تولید و مشخص کردن منطقه اقتصادی
۱۷۷	قانون بازده نزولی
۱۷۷	منحنی بی تفاوتی یکسان
۱۷۸	نرخ نهایی تکنیکی (فنی - جانشینی)
۱۷۹	تعادل تولید کننده با استفاده از منحنی تولید یکسان و خط هزینه یکسان
۱۸۰	مسیر توسعه
۱۸۱	بازدهی نسبت به مقیاس
۱۸۳	تمرین های فصل پنجم
۱۹۶	نکات کلیدی

فصل ششم: هزینه‌ها

۲۰۰	هزینه‌های تولید
۲۰۱	هزینه‌های آشکار
۲۰۱	هزینه‌های غیر آشکار
۲۰۱	تقسیم‌بندی هزینه‌ها از لحاظ زمان
۲۰۲	هزینه‌های کل و کوتاه‌مدت
۲۰۲	هزینه‌های ثابت کل
۲۰۳	هزینه‌های متغیر کل
۲۰۳	کل هزینه
۲۰۴	هزینه‌های هر واحد در کوتاه‌مدت
۲۰۴	هزینه‌های متوسط ثابت
۲۰۴	هزینه‌های متغیر متوسط
۲۰۵	هزینه متوسط
۲۰۵	هزینه نهایی
۲۰۷	رسم نمودار MC, AC, AVC, AFC و تفسیر آن
۲۰۷	هزینه‌های بلندمدت
۲۱۱	تمرین‌های فصل ششم
۲۲۲	نکات کلیدی

فصل هفتم: بازارها

۲۲۶	تعریف بازار
۲۲۶	بازار رقابت کامل
۲۲۸	بازار رقابتی
۲۲۸	تعریف انحصار خالص
۲۲۸	تبعیض قیمت
۲۲۹	دامپینگ
۲۲۹	رقابت انحصاری
۲۲۹	انحصار چندجانبه خرید
۲۲۹	انحصار چندجانبه فروش
۲۳۰	تبانی
۲۳۲	بازار چند قطبی
۲۳۳	تمرینات فصل هفتم
۲۵۰	نکات کلیدی
	واژه‌نامه انگلیسی
	منابع

پیشگفتار

الهی. ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی و ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی و ای خالقی که راهنمایی و ای قادری که خدایی را سزایی، به ذات لایزال خود و به صفات با کمال خود و به عزت جلال خود و به عظمت جمال خود، جان ما را صفای خود ده، دل ما را هوای خود ده، چشم ما را ضیای خود ده و ما را آن ده که آن به.

یا رب تو مرا انابتی روزی کن
ز آن پیش که فارغ شوم از کار جهان
شایسته خویش طاعتی روزی کن
اندر دو جهان فراغتِ روزی کن

مباحث این کتاب به طور کامل، کلیه بر فصل‌های دروس اقتصاد خرد رشته‌های اقتصاد، مدیریت و حسابداری را در بر می‌گیرد.

هدف اصلی کتاب حاضر علاوه بر تأکید زیاد بر روی مفاهیم اساسی اقتصاد، این است که سعی شده است تا نظریات و مفاهیم جدید ارائه شده در اقتصاد خرد در قالب مسائل و سؤالات مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. نکاتی چند در مورد این کتاب قابل ذکر است.

۱- این کتاب در هفت فصل تدوین شده است و در تمام فصل‌ها از یک روش تدریجی استفاده شده است؛ این روش گذشته از آنکه دانشجو را به تدریج با مباحث اقتصاد خرد آشنا می‌کند، او را قادر می‌سازد تا اثر هر یک از مباحث جدید را بر نتایج بدست آمده ارزیابی نماید.

۲- چون پاسخ سؤالات و مسائل نیز در آخر هر فصل به صورت تشریحی آمده است، بنابراین خواننده می‌تواند بر معلومات و اطلاعات و دقت و تیزبینی خود را در درس مربوطه آزمایش نماید.

۳- وجود پاسخ‌های تشریحی در این کتاب باعث می‌شود تا خواننده به دنبال تحقیق و بررسی بیشتری در رابطه با سؤال مزبور رفته و در نتیجه امکان مطالعه بیشتری را برای خود فراهم نماید.

۴- چون در طول کتاب از حروف اول پاره‌ای از کلمات انگلیسی استفاده شده است، در پایان کتاب کلمات به طور کامل همراه با معانی آن آورده شده است.

۵- در آماده‌سازی این کتاب افراد زیادی نقش داشته‌اند. جا دارد از مدیر اجرایی جناب آقای هادی کجانی‌حصاری و سرکار خانم فهیمه حسنوی و آقای محمد رضا بختیاری، ویراستار این اثر، قدردانی نموده و همچنین از دانشجویان عزیزی که در طی ۱۲ سال گذشته در کلاس‌های درس اینجانب شرکت داشته و نکات مفیدی را به صورت سؤال مطرح کرده‌اند تشکر کنم. همچنین از همکاری صمیمانه همکاران محترم انتشارات هوشمند تدبیر کمال تشکر را می‌نمایم. در پایان سپاسگزارم از خانواده‌ام به‌ویژه همسر و پسر عزیزم که با تشویق و آراستگی که در من ایجاد کردند، توانستم با آسودگی خیال بر تألیف این اثر اهتمام لازم را داشته باشم.

با تمام سعی و تلاشی که برای هر چه مفید تر بودن مطالب کتاب به عمل آمده است، با کامل تواضع اذعان دارم که خالی از خطا و اشتباه نمی باشد و برای رفع نقایص و کاستی های آن امید به یاری خوانندگان و اساتید محترم دارم.

Email: Ghajar.economic@yahoo.com

Email: Ghajar.economic@gmail.com

با تشکر

محمد قجر

زمستان ۱۳۹۱

مقدمه:

انسان با گذشت زمان، به این نکته پی برده است که هر چه دور اندیش تر باشد، نتیجه‌ای مطلوب‌تر از تلاش و کوشش امروز خود بدست خواهد آورد. بیشتر افراد تصور می‌کنند که دست یافتن به ثروت و موفقیت خود به خودی است. آنان باور کردند اگر بخت باری کند روزی مشکلات آنها بر طرف می‌شود بسیاری از افراد در این باورند که باید در انتظار نشست و دید که دست روزگار چه سرنوشتی را برایشان رقم می‌زند. معنای این اعتقاد این است که باید نشست و دید که آیا معجزه‌ای رخ خواهد داد یا خیر؟ به هر تقدیر، وضعیت زندگی به خودی خود تغییر نمی‌کند باید دست به عمل زد. نتایج اقدامات را پیوسته سنجید. و در وضعیت تحصیلی، افزایش حقوق و در نهایت دستیابی به ثروت و مکنت کاری صورت داد. باید با تمام وجود طالب پیشرفت بود. میزان موفقیت هر فرد به میزان جدیت و پشتکاری است که از خود نشان می‌دهد این دو کلمه را در ذهن خود بسپارید: (۱) جدیت (۲) پایداری

آنچه را که با عشق و اشتیاق بخواهیم و در دستیابی به آن با فشاری کنیم بی تردید به دست خواهیم آورد.

روزی جوانی از استاد خود پرسید که چگونه می‌توان خردمند شد؟

استاد او را به کنار رودخانه‌ای برد و سرش را در آب فرو کرد، پس از چند لحظه جوان احساس خفگی کرد و به تکاپو افتاد؛ اما استاد همچنان او را نگه داشت. شاگرد بر تقلای خود افزود تا خود را از آن وضع برهاند. آنگاه استاد پرسید وقتی سرت در زیر آب بود چه آرزوی بزرگی داشتی؟ جوان ترسان و لرزان پاسخ داد هوا هوا. برای اینکه نفس بکشم. بسیار خوب همین پاسخ سوال تو بود باید برای خردمندی هم همین قدر مشتاق باشی. کوتاه سخن آنکه برای کسب موفقیت و ثروت باید ۳ شرط اساسی را در نظر گرفت:

- (۱) باور کنید که می‌توانید توانمند باشید
- (۲) بپذیرید که تا کاری را شروع نکنید تغییری در زندگی پدید نخواهد آمد.
- (۳) بگذارید شعله‌های آتش شور و اشتیاق جزء جزء وجودتان را در بر گیرد و زبانه‌های آن به انرژی عضلانی تبدیل شود.

همانطور که گفتیم پیش‌نیاز هر موفقیتی ایمان است. باید خود را سزاوار کسب موفقیت و ثروت بدانید.

در پایان باید بگویم که من آموختم که چگونه نگذارم مشکلات بر من چیره شود. اجازه نمی‌دادم که همه نگرانی‌ها با هم به ذهنم حمله کند و هنگام خوابیدن مشکلات آزاردهنده را به کلی کنار می‌نهادم. من می‌دانستم که اگر چنین نکنم صبح روز بعد نمی‌توانم شاداب و سر حال در سر کارم حاضر شوم. ذهن خود را همچون تخته سیاهی در نظر می‌گرفتم که پر از نوشته‌ها و پیام‌های ریز و درشت بود.

با تمرین فراوان به خود تلقین کردم که هر شب این تخته را پاک و تمیز کنم. اگر فکر ناصوابی به ذهنم راه می‌یافت پیش از آنکه مجال استقرار یابد آن را در ذهن پاک می‌کردم. بعضی از دوستان و اطرافیان از اینکه من ۱۲ تا ۱۴ ساعت در روز کار می‌کردم تعجب می‌کردند و همیشه از من سؤال می‌کردند که راز خستگی ناپذیری من چه چیزی است و جواب من فقط عشق به کار و ایمان به شغلم بود.

همکاران گرامی و اساتید ارجمندی که این کتاب را جهت تدریس انتخاب نموده‌اند می‌توانند برای تهیه نسخه‌ی پاورپوینت (PowerPoint) این کتاب با آدرس‌های الکترونیکی زیر مکاتبه نمایند.

Email:Ghajar.economic@yahoo.com

Email:Ghajar.economic@gmail.com

محمد قجری

فصل اول	مقدمه‌ای بر علم اقتصاد
فصل دوم	تقاضا، عرضه و تعادل در بازار
فصل سوم	کشش
فصل چهارم	تئوری رفتار مصرف‌کننده و مطلوبیت
فصل پنجم	تولید
فصل ششم	هزینه‌ها
فصل هفتم	بازارها

اصول
علم اقتصاد ۱
(اقتصاد خرد)